

DDP: ДОСТАВЕНО, МИТО ПЛАТЕНО ... (УГОВОРЕНО МЕСТОНАЗНАЧЕНИЕ)

„Delivered duty paid... (named place of destination)“

За разлика от условието „Ex works“, където продавачът поема минимален риск, това условие е другата крайност - максимална отговорност за продавача. Тази форма се използва независимо от вида на транспорта. Счита се, че продавачът е доставил стоката, когато тя е станала достъпна на уговореното място в страната-вносител. Той понася рисковете и разноските, вкл. данъци, мита и такси, свързани с предаването на стоката, която трябва да е освободена за внос.

Това условие трябва да се използва само ако износителят е в състояние да осигури разрешение за внос. Ако страните искат да изключат някои разноски от задълженията на продавача, това трябва да бъде отбелязано чрез съответната добавка към термина. Ако контрагентите искат купувачът да освободи стоката за внос и да плати митото, трябва да се използва термина DDU.

ЗАДЪЛЖЕНИЯ НА ПРОДАВАЧА

1. Да достави стоката на местоназначението и.
2. Да получи разрешение за внос и да заплати импортните мита.
3. Да предаде на купувача всички необходими документи за приемане на товара.

ЗАДЪЛЖЕНИЯ НА КУПУВАЧА

1. Да приеме доставката на уговореното място.

ВНИМАНИЕ! Препоръчва се:

- да се избягват условия на доставка, които не влизат в ИНКОТЕРМС;
- колкото е възможно по-точно да се формулират действащите условия, като се използват и пояснителни допълнения;
- за по-точна формулировка на условията, съответстващи на даден договор, е целесъобразно този въпрос не само да -ее обсъди с клиента, но и да се потърси квалифициран съвет от специалисти, експедитора и застрахователната компания.

DDU: ДОСТАВЕНО, МИТО НЕПЛАТЕНО ... (УГОВОРЕНО МЕСТОНАЗНАЧЕНИЕ)

„Delivered duty unpaid (named place of destination)“

Продавачът изпълнява задължението си да достави стоката в момента, когато тя стане достъпна за купувача на уговореното място в държавата-вносител. Всички разноски и рискове, свързани с доставката на стоката на определеното място, с изключение на митата, данъците и таксите при вноса, и всички

разходи по уреждането на митническите формалности се поемат от продавача. Купувачът трябва навреме да освободи стоката за внос. В противен случай той трябва да понесе всички, произтичащи от забавянето допълнителни разноси и рискове. Ако страните по договора желаят митническите формалности да се уредят от продавача, то това трябва ясно да се изрази в контракта чрез прибавяне на съответните думи към термина.

ЗАДЪЛЖЕНИЯ НА ПРОДАВАЧА

1. Да достави стоката в разпореждане на купувача на уговореното място в страната на вноса.

Да осигури разрешения за износ на стоката и да уреди митническите формалности.

3. Да транспортира стоката до определеното местоназначение.

4. Да осигури предаването на транспортните документи, необходими за приемане на стоката.

ЗАДЪЛЖЕНИЯ НА КУПУВАЧА

1. Да заплати уговорената цена за продажба на стоката.

2. Да осигури за свой риск и разноси разрешение за внос и да уреди митническите формалности, свързани с вноса на стоката.

Този термин се използва при всички видове транспорт.

DEQ: ФРАНКО КЕЙ ... (МИТО ПЛАТЕНО) ... (УГОВОРЕНО ПРИСТАНИЩЕ НА МЕСТОНАЗНАЧЕНИЕ)

„Delivered ex quay (duty paid)... (named port of destination) ”

При това условие продавачът предоставя стоката в разпореждане на купувача на кея в уговореното пристанище, като предварително я е освободил за внос. Той поема ветки рискове и разходи, вкл. мита, данъци, такси за стоката, свързани с превоза и до посоченото място.

ЗАДЪЛЖЕНИЯ НА ПРОДАВАЧА

1. Да достави стоката на кея в пристанището на разположение на купувача.

2. Да предаде всички необходими за освобождаването на товара документа

3. Да заплати разходите, свързани с разтоварването на кораба в крайното пристанище. 4. Да осигури разрешения за внос и да плати импортните мита.

ЗАДЪЛЖЕНИЯ НА КУПУВАЧА

1. Да приеме товара и да го прибере от пристанището.

Този термин не трябва да се използва, ако продавачът не може да осигури разрешение за внос. Ако страните се споразумеят купувачът да освободи стоката за внос то към термина трябва да се прибави думата „мито неплатено“. Например „Доставена от кей, мито неплатено“. Възможно е и изключване от

задълженията на продавача някои от разноските, дължими при внасянето на стоката. Това също трябва да бъде изяснено чрез съответната добавка към термина. Това условие на доставка може да се използва само при водни превози.

DES: ФРАНКО КОРАБА ...

(УГОВОРЕНО ПРИСТАНИЩЕ В МЕСТОНАЗНАЧЕНИЕТО)

„Delivered ex ship... (named place of destination)

В дадения случай продавачът е длъжен да предостави товара в разпореждане на купувача на борда на кораба в крайното пристанище. Продавачът поема всички рискове и разходи, свързани с доставката на стоката до уговореното пристанище. Стоката се счита за предадена на купувача от момента, когато продавачът я остави на разположение на купувача на борда на кораба, без да е освободена за внос в уговореното местоназначение.

ЗАДЪЛЖЕНИЯ НА ПРОДАВАЧА

1. Да достави стоката на борда на кораба в уговореното пристанище.
2. Да предаде на купувача всички документи, необходими му за освобождаване на стоката и разтоварването на кораба (коносамент).
3. Да информира купувача за предполагаемата дата на пристигане на плавателния съд в крайното пристанище.

ЗАДЪЛЖЕНИЯ НА КУПУВАЧА

1. Да приеме стоката на борда на кораба в уговореното пристанище.
2. Да заплати разходите, свързани с разтоварването на стоката.
3. Да получи разрешение за внос и да заплати вносните мита.

ВНИМАНИЕ!

Ако корабът не може да влезе в уговореното пристанище в рамките на уговорения срок (например поради претовареност на пристанището) продавачът е длъжен да плати неустойка за времето на престоя на плавателния съд. Това често се случва в пристанища с голяма натовареност и недостигащи мощности за разтоварване. Като пример могат да се дадат пристанищата на някои развиващи се страни, където корабите са принудени да чакат по няколко седмици, а даже и месеци.

В договора обаче може да се предвиди, че неустойките ще бъдат за сметка на купувача. Купувачът от своя страна е длъжен да разтовари кораба възможно най-бързо, защото в противен случай всички неустойки ще бъдат за негова

сметка. Това условие се използва изключително за морски превози.

DAF: ДОСТАВЕНО НА ГРАНИЦА (УГОВОРЕНО МЯСТО)

„Delivered at frontier... (named place

Счита се, че продавачът е изпълнил задължението си да предаде стоката в момента, когато тя стане достъпна за купувача на уговореното място на границата. Стоката се освобождава за износ от продавача и се предава на територия, която се намира преди митницата на съседната страна.

Съгласно това условие продавачът изпълнява задължението си, когато стоката се достави на границата пред пункта за митнически контрол на страната, посочена в договора. Това условие се предпочита при автомобилен или железопътен транспорт.

ЗАДЪЛЖЕНИЯ НА ПРОДАВАЧА

1. Да достави товара до границата пред пункта за митнически контрол на страната, за която е предназначена стоката.
2. Да представи всички документи, необходими на купувача за приемането на стоката (товарителница или складова разписка).

ЗАДЪЛЖЕНИЯ НА КУПУВАЧА

1. Да приеме доставката на стоката на установеното в договора място на границата.
2. Да осигури всички необходими разрешения за внос и да заплати вносните мита.

ВНИМАНИЕ!

Поради сложното тълкуване на тези условия, те трябва да се упоменават точно в договора. Затова е по-добре да се избягват условия като „ free franco border” - (свободно (франко) граница). Износителите често смятат, че то е идентично с условието DAF. Условието „free franco border” в зависимост от нормите на различните законодателства

често има противоречиво значение. Според законодателствата на някои Европейски страни това условие означава, че продавачът е задължен само да изпрати стоката при условие „freight/carriage paid” CPT (провоз платен до...). За да се избегнат неприятностите не трябва да се използват условия, невключени в ИНКОТЕРМС.

CIP: ПРЕВОЗ И ЗАСТРАХОВКА, ПЛАТЕНИ ДО ... (УГОВОРЕНО ЕСТОИНАЗНАЧЕНИЕ)

„Carriage and insurance paid to... (named place of destination)” Продавачът

плаща навлото за превоза на стоката до уговореното местоназначение и осигурява застраховка на стоката срещу рисковете на купувача, свързани с евентуални загуби, причинени по време на транспорта. Продавачът сключва договора за застраховка и плаща застрахователната премия. Изискването е да се осигури застраховка с минимално покритие. Този термин изисква продавачът да е освободил стоката за износ.

ЗАДЪЛЖЕНИЯ НА ПРОДАВАЧА

1. Да организира превоза на товара и да го заплати до местоназначението.
2. Да предаде товара на първия превозвач.
3. Да получи експортна лицензия и да заплати експортните мита.
4. Да застрахова товара по време на превоза и да заплати застраховката.
5. Да предаде на купувача сметката, транспортните документи, застрахователната полица за застраховането на товара за времето на транспортирането.

ЗАДЪЛЖЕНИЯ НА КУПУВАЧА

1. Да приеме товара, ако е предаден на първия превозвач след получаване на сметката, застрахователната полица и обичайните транспортни документи.

ВНИМАНИЕ!

Размерът на застраховката на товара при тези условия се базира на принципа за минималната отговорност на продавача, които е задължен да застрахова стоката само по условие „FPA“ (free from particular average) - освободено от частични повреди. Това означава, че застрахователната компания не е задължена да възмездява загубите в случай на частично загубване или повреда на товара. Тя прави това само ако целият товар загине или се повреди при форсмажорни обстоятелства като пожар, корабокрушение и др., т.е. настъпване на т. нар. общи аварии.

Това условие действа при всички видове транспорт. Затова, когато се включва в договора, страните трябва да се договарят за вида и размера на застраховката. В противен случай продавачът ще избере такава застраховка, която е по-изгодна за него. Като правило товарът се застрахова за сума, която съответствува на стойността му.

CPT: ПРЕВОЗ, ПЛАТЕН ДО ... (УГОВОРЕНО ПРИСТАНИЩЕ НА ЕСТОИАЗНАЧЕНИЕ)

„Carriage paid to... (named place of destination)“ Така, както и CFR, това условие означава, че продавачът заплаща навлото до местоназначението. Рискът от гибел или повреда на стоката и рискът от повишаване на съответните разходи преминава от продавача на купувача когато товарът се предаде на първия

превозвач, а не когато пресече борда на кораба. Условието се използва при такива случаи, когато превоза се осъществява с кораби с хоризонтално натоварване и разтоварване. Тук товарът се предава първо на експедитора в пристанището, а той на свой ред организира натоварването на борда на кораба.

ЗАДЪЛЖЕНИЯ НА ПРОДАВАЧА

1. Да организира превоза и да заплати навлото до местоназначението.
2. Да предостави стоката на разпореждане на първия превозвач, определен от купувача.
3. Да получи разрешение за износ и да заплати експортните мита.
4. Да предаде на купувача сметката и обичайните транспортни документи.

ЗАДЪЛЖЕНИЯ НА КУПУВАЧА

1. Да приеме товара когато получи от експедитора сметката и другите транспортни документи.

ВНИМАНИЕ!

Предаването на транспортните документи от продавача на купувача означава, че продавачът не може вече да дава на експедитора разпореждания за промяна местонахождението на товара.

CIF: СТОЙНОСТ, ЗАСТРАХОВКА И НАВЛО ... (УГОВОРЕНО ПРИСТАНИЩЕ НА МЕСТОНАЗНАЧЕНИЕ)

„Cost, insurance, antifreight... (named port of destination)“ Това условие на доставка означава, че продавачът трябва да заплати разноските и навлото, необходими за превозването на стоката до уговореното пристанище. Освен това той е длъжен да осигури морска застраховка срещу рисковете на купувача от евентуални загуби или повреди на стоката по време на транспорта. Продавачът е този, който сключва застрахователен договор и плаща застрахователната премия. Застраховката трябва да е с минимално покритие. Терминът CIF изисква продавачът да освободи стоката за износ. По принцип това условие съвпада с условието CFR, но с това допълнение, че продавачът е длъжен да сключи договор за морско застраховано за риск от гибел или повреди на товара при превоза. Продавачът е задължен да застрахова товара и да заплати застраховката.

ЗАДЪЛЖЕНИЯ НА ПРОДАВАЧА

1. Да организира транспорта и да заплати навлото до местоназначението.
2. Да достави товара на борда на кораба.
3. Да получи разрешение за износ и да заплати експортните мита.
4. Да застрахова товара по време на превоза и да заплати застрахователната

премия.

5. Да предаде на купувача сметката, „чист“ коносамент и застрахователната полица.

6. Да заплати разходите по натоварването на стоката на борда на кораба.

7. Да заплати разходите по разтоварването, ако не са включени в навлото.

ЗАДЪЛЖЕНИЯ НА КУПУВАЧА

1. Да приеме доставката на товара, ако получи сметката, застрахователната полица и „чистия“ коносамент.

2. Да заплати разходите по разтоварването на стоката, ако не са включени в навлото. Този термин се използва при морски превози.

ВНИМАНИЕ!

Като правило разходите по разтоварването на стоката се поемат от купувача. Ако страните желаят разходите да се отнесат към сметката на продавача, в договора трябва да се посочи условието „CIF landed“ (включително разтоварване).

CFR: СТОЙНОСТ И НАВЛО ПЛАТЕНИ (УГОВОРЕНО ПРИСТАНИЩЕ НА МЕСТОНАЗНАЧЕНИЕ)

„ Cost and freight... (named port of destination)“ Продавачът трябва да заплати навлото и разноските, необходими за превозването на стоката до уговореното пристанище. Рискът от загубите и от евентуалната повреда на стоката, всички допълнителни разноси, свързани със събития, настъпили след натоварването и на борда на кораба се поемат от купувача от момента, в които тя премине през борда на кораба в пристанището на натоварване. Продавачът трябва предварително да освободи стоката за износ.

ЗАДЪЛЖЕНИЯ НА ПРОДАВАЧА

1. Да организира превоза и да го заплати до местоназначението.

2. Да достави товара на борда на кораба.

3. Да получи разрешение за износ и да заплати експортните мита.

4. Да предаде на купувача сметката и „чист“ коносамент (Clean bill of lading) - документ, в който капитанът на кораба потвърждава, че е получил стоката на борда без каквито и да било повреди.

5. Да заплати разходите по натоварването на стоката на кораба.

6. Да поеме разходите, свързани с разтоварването на товара, доколкото те са включени във фрахта.

ЗАДЪЛЖЕНИЯ НА КУПУВАЧА

Да приеме доставката, когато получи сметката и коносаментата (предаването на

коносамента означава предаване на товара).

2. Да заплати разходите, които не са включени във фрахта. Това условие може да се използва изключително при морския транспорт.

ВНИМАНИЕ! Винаги разходите по натоварването се поемат от продавача, а разходите, свързани с разтоварването могат да се разпределят между продавача и купувача, защото те не са включени в стойността на фрахта. Ако продавачът е готов да понесе всички разходи по разтоварването, трябва да бъде добавено условието „GIF landed”, т.е. „включително и разтоварване”. Тъй като това допълнение се отнася до разходите по разтоварването, то не променя условията за преминаване на риска от продавача на купувача.

FOB: ФРАНКО БОРД (УГОВОРЕНО ПРИСТАНИЩЕ НА НАТОВАРВАНЕ)

„Free on board... (named port of shipment)” Стоката при тази уговорка се счита за предадена от продавача на купувача от момента на преминаването и през борда на кораба в уговореното пристанище на натоварване. От този момент нататък всички разходи и рискове от загуба или повреда се поемат от купувача. При това условие на доставка продавачът е този, който трябва да освободи стоката за износ. Стоката се предоставя на купувача или превозвача на борда на кораба, указан в договора. Рискът от повреда или загуба на товара се поема от купувача, когато стоката пресече борда на кораба.

ЗАДЪЛЖЕНИЯ НА ПРОДАВАЧА

1. Да предостави стоката на борда на плавателния съд, посочен в договора.
2. Да осигури разрешение за експорт и да заплати всички експортни данъци и такси.
3. Да получи „чист” коносамент (потвърждение от капитана на кораба, че стоката е натоварена на кораба без повреждане).
4. Да заплати всички разходи, свързани с натоварването на стоката на борда на кораба.

ЗАДЪЛЖЕНИЯ НА КУПУВАЧА

1. Да представи кораба в точно определения в договора срок за натоварване.
2. Да заплати фрахта.
3. Да плати всички разходи, свързани с разтоварването на стоката в пристанището на местоназначението. (Използва се само при морски транспорт. Когато се извършва превоз на стоки в контейнери по-подходящ е терминът FCA).

FAS: ФРАНКО ПРОТЕЖЕНИЕ НА КОРАБА (УГОВОРЕНО ПРИСТАНИЩЕ НА НАТОВАРВАНЕ) „Free alongside ship... (named port of destination)“Продавачът изпълнява задължението си да предаде стоката на купувача в момента, когато я достави на кея по протежение на кораба или в лихтери на определено пристанище за натоварване. От този момент нататък всички разходи и рискове се поемат от купувача. Той е този, който трябва да освободи стоките за износ. При това условие продавачът изпълнява задължението си ако достави стоката на пристанището по протежение на кораба. Той не е задължен да натовари стоката на борда на кораба. Това означава, че купувачът е длъжен да заплати всички разходи и носи всички рискове от гибел или повреди на стоката от момента на доставката на товара по протежение на кораба. Трябва да се има предвид, че за разлика от условията FOB при даденото условие купувачът трябва да изпълни всички необходими формалности, свързани с експорта.

ЗАДЪЛЖЕНИЯ НА ПРОДАВАЧА

1. Да достави товара на уговореното пристанище, разположен по протежение на кораба и в рамките на уговорения срок.
2. Да получи съответните документи от експедитора.
3. Да поеме всички рискове от погиване или повреда на стоката до момента на предаването и на купувача (или превозвача).

ЗАДЪЛЖЕНИЯ НА КУПУВАЧА

1. Да посочи експедитора или плавателния съд.
2. Да застрахова кораба или да организира превоза по друг начин, например чрез експедитора като заплати фрахта.
3. Да получи разрешение за износ и да заплати экспортните мита, както и уговорената продажна цена. (Използува се изключително за морски транспорт или по вътрешен воден път. Това условие не трябва да се използва, когато купувачът не е в състояние да уреди формалностите, свързани с износа.

FCA: ФРАНКО ПРЕВОЗВАЧА (УГОВОРЕНО МЯСТО)

„Free earner... (named place)“При това условие на доставка продавачът изпълнява задължението си да предаде стоката в момента, когато я повери на определено място на превозвача, посочен му от купувача. Стоката предварително е освободена за износ. Ако не е уговорено конкретно място, продавачът може сам да определи къде точно в рамките на уговореното пространство или район превозвачът да поеме грижата за товара. Това условие намира приложение в случаите когато се използват съвременни транспортни средства, като например контейнеровози, кораби и фериботи с

хоризонтално товарене и разтоварване. То се отличава от условията FOB по това, че продавачът изпълнява задължението си ако предостави стоката на разположение на експедитора в посоченото пристанище. Рискът от гибел или повреда на товара преминава от продавача на купувача при предаването на товара на експедитора. Под "Carrier" се разбира всяка една фирма, с която е сключен договор за превоз с железопътен, автомобилен морски или друг транспорт.

ЗАДЪЛЖЕНИЯ НА ПРОДАВАЧА

1. Да достави стоката на назначеното място в разпореджане на експедитора, посочен от купувача.
2. Да получи разрешения за износ и да заплати експортните мита и всички данъци и такси, свързани с износа.
3. Да получи документ за предаването на стоката на експедитора.

ЗАДЪЛЖЕНИЯ НА КУПУВАЧА

1. Да посочи експедитора си.
2. Да организира и заплати превоза.
3. Да осигури за свой риск и своя сметка разрешение за внос и други формалности по вноса на стоката.
4. Да понесе всички рискове от погиване или повреда на стоката от момента, в които тя е предадена на превозвача.

EXW: ФРАНКО ЗАВОДА (УГОВОРЕНО МЯСТО)

„Ex works (... named place)“ Това условие съдържа минимум задължения за продавача. Правото на разпореджане със стоката се прехвърля на купувача от момента, в които продавачът я остави в помещенията си в завода, фабриката, склада. Купувачът поема всички разноси и рискове, свързани с натоварването на стоката, превозването и до желаното място, освобождаването и за износ (освен ако не е уговорено друго). Даденото условие означава, че задълженията на продавача се ограничават с предоставянето на стоката на разположение на купувача в своя завод или склад. Особено важно е, че при това условие продавачът не носи отговорност за натоварването на стоката на камиони или в железопътни вагони, предоставени от купувача. Купувачът понася всички разходи и рискове, свързани с превоза на товара от завода или склада на продавача до местоназначението. Тези условия означават минимален риск за продавача. Това условие на доставка трябва да се използва само когато купувачът е в състояние да уреди формалностите по износа на стоката. Използува се при всички начини на превоз.

ЗАДЪЛЖЕНИЯ НА ПРОДАВАЧА

1. Да достави стоката в съответствие с приетите в договора условия за продажба.
2. Да предостави стоката на разположение на купувача на определеното място, дата и в срок.
3. Да поеме всички рискове от повреда или погиване на стоката и да плати всички разноси, свързани с нея до момента на предаването и на определеното място.
4. Да извести купувача къде и кога ще се извърши предаването.

ЗАДЪЛЖЕНИЯ НА КУПУВАЧА

1. Да заплати уговорената цена
2. Да осигури всички разрешителни за износ и внос и да уреди митническите формалности на свой риск и за своя сметка.
3. Да приеме стоката веднага след като тя му бъде предоставена на разположение на съответното място.
4. Да поеме всички рискове от погиване или повреда на стоката от момента, в който тя минава в негово разположение и да понесе всички разноси свързани с нея след този момент.
5. Да предостави на продавача доказателство, че е получил стоката.